

Будућност хришћана на Леванту

• среда, 11 новембар 2015 18:41

• Written by Ања Вебер

На депресивно питање: “Да ли хришћани имају своју будућност на Блиском истоку“, повесна догађања ове деценије указују да је одговор негативан. Последња олуја, која је прегазила оазе културно-цивилизацијске баштине на Леванту, био је ИСИС. У рату између муслимана, хришћани су легитимна мета, принуђени да приме ислам уколико не успеју да уткнуту на време пре доласка неконтролисаних милиција ИСИС-а или да трпе поробљавање, силовање кћери и жена и убијање деце.

Од Блиског истока до подсахарске Африке, хришћани трпе нападе као никада раније у свом постојању. Само у 2014. години хришћани су прогањани више него било које друге године у новијој светској историји. За сад немамо тачне статистичке податке шта се догодило са хришћанима у Сирији у овој години, али вести са терена су драматично поражавајуће. Како зауставити овај негативни тренд и заштити хришћане од одумирања на месту са којег су потекли? Не постоји прави, а можда ни реални одговор на то. Можда је најбољи начин да хришћани одселе са Блиског истока, јер њима се неће десити исто што и прогнаним Јеврејима у Европи након Холокауста, да могу да се врате у своје домове.

Перспективу имају само добро наоружани Јевреји, Курди и Друзи. Остале групације, које нису милитаристички расположене, тешко да ће биолошки опстати у ратном хаосу. Са друге стране, практично у Сирији не постоји географски терен, који би могао привремено да их заштити, а ни приступ изворима хране и воде није тако једноставан у условима тзв. спаљене територије, кад ни остале верске групације као што су шиити, јазиди или алавити могу да им помогну, јер је и њихова егзистенција угрожена. Јевреји имају своју аутономну државу, Курди су на прагу да је створе, Маронити имају уточиште у Либану, а сиријски хришћани су принуђени на велике миграције да би преживели.

(Сиријски војник, хришћанин, у молитви пре битке; Фото: ФБ This is Christian Syria2)

Ако се осврнемо повесно, хришћанство је рођено на Леванту. Кроз многе векове, још у раној антици, оно је било у суштини прича која је припадала Блиском истоку. Чини се да је ова чињеница заборављена данас. Можда због дугогодишње изолације блискоисточног хришћанства, можда због непостојања јединства хришћанских цркава на Западу да се „искрено“ подсети да је колевка Исусовог учења на Леванту. И да поставимо једно хипотетичко питање, „можда“ због повлађивања неких великих сила власницима црног злата, који су настојали да арабизују комплетан Левант и да полако исламизују цео афрички континент – уз услов да се сви немуслимански народи истерају, протерају и обезглаве. Да ли је то воља политичара, савремених господара „мува“ – ратова или једноставно унилатерална одлука Левијатана са оне стране Атлантика, да из прикрајка посматра агонију хришћанских заједница осуђених на избеглиштво или мучеништво.

Да се једном за свагда сатру трагови културе древних цивилизација и колевке јудео–хришћанства. Све је могуће. На сва ова питања можемо да дамо хипотетички одговор.

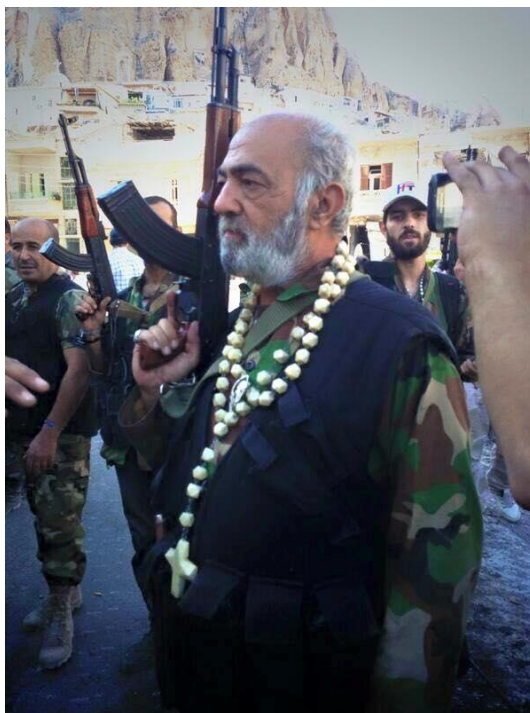
Чињеница је да је време „Златног периода“ Источног, Ромејског Царства - Византије – давно прошло време. Без обира на међусобну поделу унутар сиријских цркава, овде је читана Библија на древном арамејском језику и да су до дана данашњег, без обзира на унилатералне арапске–исламске власти, ортодоксне хришћанске заједнице имале своју аутономију. Народ је егзистирао у миру, релативном изобиљу и могао је мање-више слободно да исповеда своју веру.

О земљи

Сирија се често назива колевком цивилизација и капијом историје, што оправдава чињеница да је имала пуно тога да понуди повести човечанства и образовању цивилизованог човека. С друге стране, природне границе Сирије нису ишле у прилог сигурности земље. Напротив, учиниле су је рањивом према многим освајачима и нападачима. Географски положај је Сирију учинио и раскрсницом трговачких путева између Медитерана и Истока. Звали су га „Путем свиле“. Осим старих цивилизација које су обележиле историју Сирије, кроз њу су прошли и Асирици, Сумерци, Феничани, Вавилонци, Египћани, Грци, Римљани, Византијци, Отомани, Французи.

А да ли треба рећи да се на територији ове земље десио и један од најзначајнијих догађаја у историји хришћанства? Да је на путу ка Дамаску, Савле, прогонитељ хришћана, доживео бескрајно чудо, јер му се на том путу обратио Господ, након чега је ослепео и доживео преображај у хришћанског апостола Павла и постао један од најзначајнијих хришћанских мислилаца и мисионара. Основао је прву хришћанску заједницу у историји човечанства, док се у тадашњем сиријском граду Антиохији, Христови ученици сами себе звали „хришћани“. Асирија је постала средиште православног хришћанства и сиријске књижевности од 1. века до средњег века. Познато је да је средиште данашње Антиохијске патријаршије град Дамаск. Антиохијска православна црква (арап. *للمشرق وسائر انطاكية بطريركية* (الارثوذكس)) је помесна аутокефална православна црква. Налази се на 3. месту у диптиху православних цркава, након Цариградске и Александријске патријаршије. Има ранг патријаршије и једна је од цркава која себе сматра наследницом древне Антиохијске патријаршије, коју је основао апостол Петар у 1. веку. (У 5. веку, због монофизитске јереси, настаје и овде исти раскол као и у Александрији. Данашња Антиохијска патријаршија потиче од Сиријаца халкидонаца (или мелкита). Она је употребљавала антиохијски или сиријски обред све до 13. века, када је од Цариграда преузела византијски обред. Године 1366, седиште патријарха сели се из Антиохије (данас град у Турској) у Дамаск у Сирији. Од 1899, патријарх је Арапин, као и већина клира и верника. Арапски је литургијски језик.

Патријаршија, са седиштем у Дамаску, обухвата епархије у Сирији, Либану, Ираку, Сједињеним Америчким Државама, Аустралији, Новом Зеланду, Бразилу и Аргентини.)

(Фото: ФБ This is Christian Syria2)

Све до Првог светског рата, географски гледано, Сирија је обухватала данашњу Сирију, Либан, Јордан и Палестину. Увијала се под грађевинским амбицијама Египта, Вавилона, Персије, Рима и Турске, а сваки од тих градитеља оставио је свој печат у њеној богатој историји. Данашња Сирија или званично Сиријска Арапска Република налази се на Блиском истоку, у југозападној Азији и граничи се са Турском, Ираком, Јорданом, Израелом и Либаном. Колико је Сирија важна за читаву цивилизацију говоре и подаци да су управо овде људи открили “тајне” агрикултуре, металургије и прво писмо, па на тај начин свету подарили и “храну за тело и душу”. У светлу тога треба рећи и да је главни град Сирије, Дамаск, најстарији у континуитету насељени град на свету и да је био изузетно значајан политички и културни центар Римског царства у време када је Исус ширио хришћанску идеју. Град је име добио по чувеном архитекти Дамасцену, који је на овом месту подигао антички град од кога су данас остали само бедеми и капије. “Пут у Дамаск” још од Св. Павла и до пророка Мухамеда представља метафоричну прекретницу у животу па се у овај град не иде тек тако. Дамаск је град у коме је готово сваки центиметар део историје. Како је кроз Сирију прошло пуно народа па и вера, тако је у 4. веку нове ере већина становништва Дамаска примила хришћанство. У то време је римски храм посвећен Јупитеру преобраћен у византијску цркву посвећену св. Јовану Крститељу, али је са победом ислама почетком 7. века Дамаск “променио” веру и постао средиште Умајадског калифата, када је на месту некадашње цркве изграђена велелепна џамија. Ипак, оно што ову џамију, сем величине и изузетне лепоте, издваја од других јесте веровање да се у њој, у гробници чува глава св. Јована Крститеља, пронађена приликом изградње џамије.

На тај начин две вере су се ујединиле и поштују се већ вековима, јер гробницу овог светитеља посећују и поштују и муслимани. **Интересантно је и да се један од минарета у североисточном делу џамије зове “Исусов минарет”, јер муслимани верују да ће се на њему Исус појавити пред “Судњи дан”.**

Заједница хришћана у Сирији бројала је око 2,5 милиона људи и већином су то били православци. Око 1,1 милион сиријских хришћана чине православни Грци, око 700.000 хиљада су православни Сиријци, око 200.000 су Јермени, а 400.000 хришћана су католици.

Већина хришћана у Сирији живи у градовима Алепо, Дамаск, Хомс, Латакиа, Саиднаја и Тартоус. Суштинско питање је колико их је, у овим данима опсаде и пада многих градова у руке ИСИСА, опстало? Сваки од Хришћана данашњице је у великој дилеми, да ли да напусти своје домове старе више од две хиљаде година или да **ишчекује новог освајача, који ће му одузети и оно последње право, а то је право на живот.**

Сведоци кажу да су сиријски хришћани ухваћени између две ватре, између алавитског режима Башара ел Асада и терористичких организација као што је ИСИС или ал Нусра фронта. Велики број је протераних и убијених у овом географски јединственом простору тако да је број хришћанских заједница драматично опао, а осим тога, као резултат, смањила се религијска мултукултурална особина Блиског истока. Историјске заједнице које су егзистирале на овим просторима више не постоје.

Збрисана су са лица земље многа насеља, градови, споменици који сведоче о постојању древних насеобина на тим местима. Терористи не бирају средства и циљеве да би остварили свој план.

Цела ова прича надовезује се на прошла, златна времена мира седамдесетих година XX века, кад је у Сирији владао Хафиз ел-Асад, био је то секуларни период. Из тих времена памтим, док сам се дружила са децом Дамаска, да су ми постављала питања: “Које си вероисповести?” Онда разлике нису постојале, јер је у стварању секуларних режима на тлу Леванта учествовало много хришћанских Арапа. **Некад је популацију Сирије процентуално чинило негде око 10% хришћана, док је 30% било комплетно на Блиском истоку.** Дугогодишње верске заједнице су се осипале захваљујући исламизацији, окупацијама и плаћању посебног пореза исламистима. Али сви хришћани су се колективно осећали као Арапи. А онда кроз године, десетлећа и столећа, почело је нешто да се мења, у секуларним режимима опстајали су само Арапи, као што је и у школама опстајао искључиво арапски језик. **Тиха исламизација посебних верских заједница се одвијала као јавна тајна!** Познато је да су се многи хришћани међу собом звали **Халдејци, Асирци или Сиријци,** јер им је заједничко етничко порекло било укоренењено у Месопотамијском царству, које се расцветало између Тигра и Еуфрата, хиљаду година пре Христа.

(Фото: Ројтерс)

Познато је да су на Блиском истоку настала три, од четири стуба хришћанства: Константинопољ, Александрија и Антиохија. Данас је у срцу Турске опстао Константинопољ, а Александрија је потпуно исламизован град, док је Антиохијска патријаршија из древне Турске пресељена у Дамаск. Ако узмемо у обзир да се ИСИС шири као прогресивни канцер, од падина Кашмира, долази из Авганистана преко Пакистана, па се простире све до Египта и Либије, онда је вероватноћа да је неки предвиђен долазак фиктивног пророка Махдија свакако могућ.

У целој тој збрци ни једна велика Црква Запада не помаже директно своју хришћанску браћу по исповести вере. Као да се мирно ишчекује крај опстајања хришћанства на Блиском истоку у безумном клању и рушењу светиња. Нико не помишља да им се безобзирни освајачи могу помолити на вратима, као некад у давној прошлости Цингис Кана, оснивача цивилизације Могула.

Савремени западни аналитичари оптужују хришћане што се одричу свог арапског, етничког идентитета и себе називају: Јермени, Копти, Халдејци, Феничани. Јер, и суштинско питање је којој групи народа припадају етнички они који су примали хришћанство на просторима некадашње Асирије. Тенденција да се да се напакон одрекну арапског језика и цивилизацијског утицаја својих освајача. Уосталом, неки од ових народа су на просторима Блиског истока дуже од постања Христа.

Суштина је да се пожар ИСИС-а, из ма ког центра моћи дотицао, тече као бујица воде која се не зауставља, иде ка котлини средоземних цивилизација. Предвиђања не могу да буду ваљана, јер нису познати геостратешки циљеви твораца овог компликованог рата, који траје од почетка XXI века. Да ли је циљ нешто веће, видећемо у следећим месецима и данима, кад ће бити познати резултати руске војне офанзиве у Сирији.

Много је питања, а мало одговора. Време мултикултуралног заједништва и толеранције у Сирији је прошлост. Као што знамо какав се хаос ствара у еко систему кад нестане једна врста живих организама, онда можемо да замислимо какав се хаос створио на Блиском истоку и у оквиру социјалних-верских структура друштва. Промењена је антрополошка и етничка мапа, а самим тим избрисан је један генетички код који је трајао хиљадама година. О социолошким и цивилизацијским последицама биће много речи и празних анализа, сад кад је велики део етничког чишћења територије завршен.

Да ли је осим исламизације, која је била циљ милитариста, подстакнутих из моћних арапских држава, скривен делимично расизам западног друштва, које је ћутало на све ово? Зашто је дозволио нестанак левантских хришћана?

среда, 11 новембар 2015 17:19